

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Gemeentelijk Instituut voor Technisch Onderwijs te
TERVUREN**

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	33548
Instelling	Gemeentelijk Instituut voor Technisch Onderwijs
Directeur	Marleen Van Meerbeek
Adres	Brusselsesteenweg 106 - 3080 TERVUREN
Telefoon	02-767.62.45
Fax	02-767.93.43
E-mail	gito.tervuren@scarlet.be
Website	http://www.gito-tervuren.be
Bestuur van de instelling	Gemeentebestuur van Tervuren
Adres	Brusselsesteenweg 13 - 3080 TERVUREN
Scholengemeenschap	SGKSO DRIEKLANK Overijse-Tervuren-Zaventem
Adres	Brusselsesteenweg 147 - 3090 OVERIJSE
CLB	Vrij CLB Leuven
Adres	Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	07-10-2013, 08-10-2013, 09-10-2013, 10-10-2013, 11-10-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	11-10-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	05-12-2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Martine Zaman
Teamleden	Christian Potloot, Roger Van den Borre
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/016)	8
3.1.1.2 Nederlands in de eerste graad B-stroom (leerplan 2010/019)	9
3.1.1.3 Techniek in de eerste graad in het eerste leerjaar B (leerplan 2010/020)	10
3.1.1.4 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2011/038 en 2012/080).....	11
3.1.1.5 Nederlands in tso derde graad (leerplan 2006/008).....	14
3.1.1.6 Nederlands in bso derde graad (leerplan 2006/020)	15
3.1.1.7 Elektriciteit in bso derde graad in de studierichting Elektrische installaties (leerplan 2011/036)	16
3.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	19
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	19
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	19
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Evaluatiepraktijk	20
4.2 Rapporteringspraktijk.....	21
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	22
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Gemeentelijk Instituut voor Technisch Onderwijs is een relatief kleine school in het centrum van de gemeente Tervuren. Het instituut biedt technisch en beroepsonderwijs aan in de vorm van een coherent samengesteld pakket studierichtingen in de studiegebieden Handel, Mechanica-elektriciteit en Personenzorg. Het aanbod in de eerste graad is op de bovenbouw afgestemd.

Een aanzienlijke groep leerlingen heeft (leer)moeilijkheden en heeft een thuistaal anders dan het Nederlands. De school is zich bewust van haar context. Ze zet dan ook sterk in op een schoolbreed gedragen talenbeleid en neemt initiatieven die daarop inspelen.

Het erkenningsonderzoek gebeurde op basis van een representatief deel van het onderwijsaanbod. Hieruit bleek dat de kwaliteit van de leerprestaties voldoet voor een aantal doorgelichte vakken. Dat is niet het geval voor Nederlands in de eerste graad A-stroom en in de derde graad bso. Een afdoende leerplanrealisatie kon evenmin aangetoond worden voor elektriciteit in de derde graad in de studierichting Elektrische installaties en voor expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in de studierichting Sociale en technische wetenschappen. De tekorten zijn voornamelijk te wijten aan een te beperkte leerplangerichtheid, waardoor zich hiaten voordoen op het vlak van het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk. Hierdoor voldoet de school niet aan alle erkenningsvoorwaarden en brengt de onderwijsinspectie een in de tijd beperkt gunstig advies uit.

De school heeft een visie uitgeschreven voor haar inspanningsverplichting aangaande de vakoverschrijdende eindtermen (VOET). De schoolleiding ondersteunt de leraren voor de invulling van de VOET-werking. De meeste eindtermen van de contexten 'socioculturele samenleving' en 'politiek-juridische samenleving' worden met de nodige diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Het bereik en de diepgang waarmee het schoolteam deze laatste context aanbiedt, zijn een voorbeeld van goede praktijk.

Tijdens de controle van de woonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de infrastructuur en leermiddelen is vastgesteld dat de school de risico's voldoende beheerst. De organisatie verloopt behoorlijk en de school neemt maatregelen om de werkpunten van de interne en externe verslagen aan te pakken. De school voldoet dan ook aan de erkenningsvoorwaarden woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

Voor het kwaliteitsonderzoek werd gefocust op de procesvariabelen evaluatiepraktijk en rapporteringspraktijk. De school is gestart met de ontwikkeling van een visie op de evaluatie- en rapporteringspraktijk. De schoolleiding heeft voldoende oog voor het organisatorische luik van de leerlingenevaluatie, maar op het inhoudelijke vlak stellen zich nog een aantal uitdagingen. De verantwoordelijkheid voor aspecten zoals validiteit, transparantie, efficiëntie, objectiviteit en normering ligt hoofdzakelijk bij de vakgroepen en bij de individuele leraren. Dat resulteert in verschillen m.b.t. de evaluatiepraktijk. Ook slaagt de school er nog onvoldoende in de evaluatiepraktijk op een gelijkgerichte manier te laten aansluiten bij de leerplannen, door minder te focussen op kennisreproductie of door meer in te zetten op procesevaluatie. De evaluatie wordt globaal genomen dan ook te weinig aangegrepen om het leerproces bij te sturen. Uit het kwaliteitsonderzoek van de rapporteringspraktijk blijkt dat de informatiewaarde van de rapportcommentaren en van de motivering van B- en C-attestering vrij beperkt is. De uitgestelde beslissingen en bijkomende proeven gebeuren conform de geest van de regelgeving.

Het beleid stelt in zijn visie de leerling centraal. Er gaat bijzondere aandacht uit naar de persoonlijkheidsvorming en het welbevinden van de leerlingen. Hiertoe zet de schoolleiding in op het scheppen van een positief leer- en leefklimaat op school- en klasniveau. In een aantal beleidsplannen formuleert de school verwachtingen en intenties voor aspecten van haar werking op korte, middellange en lange termijn. De besluitvorming binnen de school is transparant en veelal het resultaat van gesprekken binnen de overlegorganen. Het GITO wil uitgroeien tot een school die systematisch de kwaliteit van alle aspecten van haar onderwijs bewaakt. Hiertoe zijn reeds aanzetten gegeven. De school verzamelt gegevens over verschillende input-, proces- en outputonderdelen van de schoolwerking en neemt deel aan externe onderzoeken. Toch is de kwaliteitszorg nog weinig gesystematiseerd en is reflecteren nog onvoldoende geïntegreerd in de schoolcultuur.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	Nederlands	
Graad 1 B	Nederlands, techniek	
Graad 1 Elektriciteit - Kantoor en verkoop	Nederlands	
Graad 1 Handel	Nederlands	
Graad 1 Kantoor en verkoop - Verzorging-voeding	Nederlands	
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	Nederlands	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Nederlands	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 BSO Kantoor	Nederlands	
Graad 3 BSO Elektrische installaties	Nederlands	elektriciteit
Graad 3 BSO Verzorging	Nederlands	
Graad 3 TSO Handel	Nederlands	
Graad 3 TSO Elektriciteit-elektronica	Nederlands	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	Nederlands	expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Nederlands in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/016)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden niet in voldoende mate gerealiseerd. Het evaluatieconcept is onvoldoende afgestemd op het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De receptieve en productieve vaardigheden komen aan bod in het leerproces, maar ze worden te weinig ontwikkeld op het structurerende verwerkingsniveau. Bovendien gebeurt de vaardigheidsontwikkeling niet conform de integratieprincipes die het leerplan voorschrijft: integratie van de vaardigheden enerzijds, integratie van vaardigheden en taalbeschouwing anderzijds. De variatie van tekstsoorten die het leerplan aanreikt, wordt onvoldoende geëxploreerd op het structurerende niveau.

De component taalbeschouwing wordt niet systematisch opgevat als een wisselwerking tussen kunnen en kennen. Reflectie op eigen en andermans taalgebruik wordt onvoldoende doelgericht in praktijk gebracht om de doelstellingen onder taalbeschouwing conform de leerplanvereisten te realiseren.

De component literatuur wordt conform het leerplan opgevat als aanzet tot literaire competentie via leesplezier.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De school biedt ondersteuning conform de minimale materiële leerplanvereisten (zie ook Leerbegeleiding). De accommodatie is voldoende leerkrachtig.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De tekorten in verband met de geïntegreerde opbouw van het curriculumaanbod hangen samen met de opvatting en invulling van de leerlingenevaluatie. Daarin worden de vaardigheden en taalbeschouwelijke kennisinhouden verkaveld, in tegenstelling tot wat het leerplan vraagt. Zowel in het dagelijks werk als in de examens krijgt de beoordeling van taalbeschouwing op zich (grammaticale en lexicale leerinhouden en spelling) nog een aanzienlijk, zelfs zwaarder aandeel dan de beoordeling van de communicatieve vaardigheden. Bovendien wordt de score voor dictee mee verrekend in de globale score voor de vaardigheden. Merkwaardig is dat communicatieve vaardigheden voorafgaand aan taalbeschouwing worden getoetst, zodat de 'nauwe relatie met de component taalvaardigheid', waarop het leerplan aandringt, ontbreekt. Het concrete taalgebruik van de leerlingen vormt met andere woorden niet het uitgangspunt van de reflectie op de taalsystematiek.

Leerbegeleiding Tijdens de doorlichtingsweek werden activerende werkvormen in praktijk gebracht. Het geobserveerde klassenmanagement is professioneel, met aandacht voor de studiehouding, de creatieve en interactieve inbreng van de leerlingen en het correcte taalregister. Er wordt ingezet op leren leren en leren structureren, waarbij de nadruk ligt op aanschouwelijke voorstellingen met gebruikmaking van overheadprojectie.

*Preventief
Curatief*

Deskundigheidsbevordering Deskundigheidsbevordering dringt zich op met betrekking tot de realisatie en de evaluatie van de component taalbeschouwing in samenhang met de realisatie en de evaluatie van de component taalvaardigheid, met inachtneming van de vereiste verwerkingsniveaus. De ontwikkeling van leerlijnen daarvoor is een gedeelde, graadoverschrijdende verantwoordelijkheid.

Vorming

3.1.1.2 Nederlands in de eerste graad B-stroom (leerplan 2010/019)

Voldoet

De ontwikkelingsdoelstellingen met betrekking tot de receptieve en productieve vaardigheden worden in voldoende mate en voldoende evenwichtig nagestreefd.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

In het leerproces wordt sterk ingezet op de vaardigheidstraining met aandacht voor de ontwikkeling van de receptieve en productieve vaardigheden. Er is een voldoende variatie van tekstsoorten, die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. Zij verwerven leesplezier door de lectuur van gevarieerde en passende teksten.

De ontwikkeling van schoolse en buitenschoolse vaardigheden bevordert de weerbaarheid, de mondigheid en de kritische zin van de leerlingen. In de lessen Nederlands gaat ook de nodige aandacht naar de culturele en interculturele gerichtheid.

De vaardigheidsontwikkeling gaat gepaard met reflectiemomenten die het vertrouwen in het eigen kunnen, de luisterbereidheid en de spreekdurf duidelijk bevorderen. De oefening en verwerving van strategieën met betrekking tot de respectieve vaardigheidsdomeinen gebeuren in voldoende mate in de loop van het leerproces. De evaluatie werkt op dat vlak echter nog niet volledig ondersteunend (zie verder onder Evaluatiepraktijk).

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Er wordt voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. De lessen vinden plaats in een voldoende leerkrachtige omgeving, die interactie mogelijk maakt.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingenevaluatie gebeurt in de vorm van toetsing van het dagelijks werk en van examens. De evaluatie in haar geheel is representatief voor de verscheidene leerplancomponenten. Het leerplanprincipe 'evaluatie als deel van het leerproces' wordt echter niet volledig gevolgd en waargemaakt. Zeker de vraagstelling met betrekking tot spelling en taalbeschouwelijke inhouden staat vaak los van het concrete taalgebruik en de taalactiviteiten van de leerlingen zelf. Taalbeschouwelijke oefeningen, waarbij leerlingen 'ja-neen-vragen' moeten formuleren, leiden tot niet-authentiek schriftelijk taalgebruik en zelfs tot gekunstelde formuleringen.

Leerbegeleiding Dankzij de gestructureerde aanpak verlopen de lessen vlot en dynamisch. De
Preventief actieve betrokkenheid van de leerlingen wordt permanent gestimuleerd, doordat
Curatief ze veel spreekkansen krijgen. Gestructureerd werken op leerlingenniveau krijgt de nodige aandacht, waartoe het gebruik van de OVUR-procedure bijdraagt en waardoor het leren leren wordt bevorderd (OVUR staat voor: oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren).

Deskundigheidsbevordering Op het vlak van klassenmanagement en omgang met dit leerlingenprofiel is veel
Vorming knowhow opgebouwd. Verdere professionalisering met betrekking tot de evaluatie van de component taalbeschouwing dringt zich op. De ontwikkeling van leerlijnen, onder meer op dat vlak, is een gedeelde, graadoverschrijdende verantwoordelijkheid.

3.1.1.3 Techniek in de eerste graad in het eerste leerjaar B (leerplan 2010/020)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden met voldoende samenhang en op het verwachte beheersingsniveau aangeboden. De infrastructuur en leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie. De evaluatie voldoet nipt.

Onderwijsaanbod De school biedt de volgende verkenningengebieden aan: voeding, verzorging,
Volledigheid elektriciteit, kunststoffen, mode, metaal en informatie- en
Evenwicht communicatietechnologie (ICT). De verschillende gebieden zijn vorig schooljaar door situationele factoren niet altijd evenwichtig aan bod gekomen. Het verkenningengebied voeding kreeg extra veel aandacht, terwijl het verkenningengebied elektriciteit maar beperkt aan bod kwam. De meeste projecten sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen en gaan uit van een concrete probleemstelling. De vier kerncomponenten van techniek - technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen en keuzen - komen aan bod. De beheersingsniveaus 'begrijpen', 'duiden' en 'hanteren' zijn, afhankelijk van het lesmateriaal, concreet opgenomen. De leraren schenken tot op heden weinig aandacht aan de horizontale en verticale samenhang tussen techniek en andere vakken. Zo is er soms ondoordachte overlap tussen de verkenningengebieden voeding-verzorging en natuurwetenschappen. De leraren houden bovendien geen rekening met de mogelijke ondersteunende kennis van deze vakken bij de uitwerking van de techniekprojecten. In de projecten is er beperkt aandacht voor latere beroepen die met techniek te maken hebben.

Onderwijsorganisatie De lestijden techniek zijn overwegend in clusters van minimum twee lestijden
Samenstelling klasgroepen evenwichtig geprogrammeerd. Ook de klasgrootte voldoet om functioneel aan de onderwijsdoelen te kunnen werken.

Uitrusting De technieklokalen beschikken over de minimale materiële vereisten en lenen
ICT zich tot samenwerkend en onderzoekend leren. Toch stralen de lokalen geen
Inzet uitrusting aangename en leerrijke techniekomgeving uit.
Leermiddelen Om ICT te integreren in het leerproces beschikken de leraren niet over computers met internetaansluiting in het vaklokaal. Er zijn echter wel mogelijkheden om klassikale ICT-momenten te organiseren in een computerlokaal en tevens kunnen elektronische tablets ingezet worden. Tot op heden werd hiervan nog weinig gebruikgemaakt.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De school kan aantonen dat de meeste doelstellingen bevestigd worden, zodat de evaluatie valide is. De leraren opteren voor examens in combinatie met gespreide evaluatie. De meeste toetsvragen zijn duidelijk opgesteld maar ze zijn soms te kennisgericht. Voor de evaluatie van de projecten gebruiken de leraren zowel product- als procesevaluatie. Dit schooljaar zijn de leraren tevens gestart met het gebruik van een zelfevaluatie-instrument. Hiermee wordt echter nog vooral het 'eindproduct' geëvalueerd en in mindere mate de wijze waarop de verschillende stappen van het technisch proces worden doorlopen. Ook de criteria zijn niet altijd duidelijk opgenomen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het lesmateriaal bestaat uit zelf opgesteld studiemateriaal. Dit werd voor de gekozen verkenninggebieden gelijklopend gemaakt, wat de herkenbaarheid voor de leerlingen verhoogt. De lessen verlopen in een leer- en leefklimaat waar de begeleiding en het welbevinden van de leerlingen sterk centraal staan. De remediëring bestaat hoofdzakelijk uit het onmiddellijk bijsturen van de leerlingen tijdens de lessen. De zorg voor een correct taalgebruik en het voeren van een talenbeleid zijn impliciet aanwezig.
Deskundigheidsbevordering <i>Beginsituatieanalyse</i>	De vakgroep beschikt over voldoende reflecterend vermogen om de hierboven beschreven werkpunten zelfstandig aan te pakken.

3.1.1.4 Expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede en derde graad in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (leerplannen 2011/038 en 2012/080)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is onvoldoende gericht op het verwerven van de leerplandoelen. De evaluatie beantwoordt onvoldoende aan de eisen van transparantie, representativiteit en validiteit.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Voor expressie is de leerplanrealisatie onvolledig. De onderdelen 'impressie en expressie', 'activiteiten uitwerken en ondersteunen' en 'presenteren' kennen geen evenwichtige benadering. Het onderdeel 'impressie en expressie' komt te beperkt aan bod. Het accent ligt op de aspecten 'reflecteren' en 'communiceren', terwijl het 'beschouwen' van cultuur-, kunst- en expressievormen, het 'inleven' in verschillende culturen en artistieke uitingen van kunstenaars en het 'creëren' vanuit een expressieve grondhouding te weinig aandacht genieten. Bij het tweede thema worden de leerlingen behoorlijk uitgedaagd om hun expressiemogelijkheden te verkennen en om hierbij met anderen samen te werken. De leerlingen leren experimenteren met enkele materialen, technieken en middelen. De verschillende contexten komen aan bod, al leggen de meeste opdrachten zich toe op de context van het gesproken en geschreven woord en van de beeldende expressie. De leerlingen krijgen ruimschoots kansen om de expressievormen 'woord' en 'beeld' in hun volheid te ontplooiën. Daartegenover leren ze zich te weinig creatief uiten via de expressievormen 'lichaamsbeweging', 'drama' en 'klank en muziek'. De leerplandoelstellingen bij het thema 'presenteren' maken voldoende voorwerp van het curriculum uit.
---	--

Voor huishoudkunde is het curriculum te beperkt afgestemd op het leerplan. De leerplandoelen komen binnen de werkvorm 'integrale opdrachten' onvoldoende expliciet aan bod. Vooral de doelen in verband met het voedingsvoorlichtingsmodel, de kwantitatieve en kwalitatieve samenstelling van voedingsmiddelen, de voedingswaardewijzer op verpakkingen en het belang van een evenwichtige voeding met het oog op het bevorderen van de gezondheid en het voorkomen van problemen worden te weinig doorgrond. De focus ligt tevens onvoldoende op de argumentatie voor de keuze van bepaalde producten,

bereidingswijzen en bewaringsmethoden vanuit een wetenschappelijke, economische, culturele of ethische context. Het lerarenteam ondersteunt de leerlingen veeleer summier in de ontwikkeling van een smaakcultuur, wat nochtans een belangrijke voorwaarde is voor het bereiken van deze leerplandoelstellingen. De leerlingen krijgen bovendien weinig kansen om specifieke voedingsbehoeften en -problemen uit te diepen door middel van casussen en levensechte situaties afhankelijk van een doelgroep.

Voor opvoedkunde is de leerplanrealisatie in de tweede graad onvoldoende evenwichtig en diepgaand. Enkele doelen worden nauwelijks of niet aangereikt. De lacunes in het curriculum situeren zich tevens op het vlak van het verwachte beheersingsniveau. Globaal genomen beperkt men zich tot het aanbieden van ondersteunende kennis en werkmodellen. De doelen die meer vaardigheden beogen, zoals bijvoorbeeld omtrent het waarnemen, observeren, interpreteren en rapporteren van menselijk gedrag en interacties, komen weinig doelgericht aan bod.

In de derde graad kennen de thema's een meer doelgerichte en systematische aanpak. Begrippen, analysemodellen en theoretische kaders worden conform de leerplanvereisten afgewisseld met toepassingsgerichte taken. Uitdagende en complexe (onderzoeks)opdrachten en oefeningen om de leerinhouden te verwerken en ze verder uit te diepen komen nog weinig voor.

De vakgroep legt doelbewust verbanden met de integrale opdrachten, waardoor wederzijdse ondersteuning geboden wordt.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De vakgroep beschikt over voldoende leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelen. Voor de werkvorm 'Integrale opdrachten' staan een voldoende uitgeruste didactische keukens en een vaklokaal ter beschikking van de vakgroep. De leslokalen voor opvoedkunde hebben niet de minste vakgerichte uitstraling. De lokalen zijn in verhouding tot de klasgrootte te klein om optimaal actieve werkvormen zoals groepsopdrachten en rollenspel toe te passen.

De leraren maken efficiënt gebruik van de computers in de school om het rendement van het onderwijs- en leerproces te verhogen. De school heeft geïnvesteerd in voorzieningen voor multimediegebruik. De lokalen zijn uitgerust met een beeldscherm, videomateriaal, projectiemogelijkheden en een internetverbinding. De leraren wenden deze middelen regelmatig aan om de lessen visueel te ondersteunen.

De schoolleiding spant zich in om voor het nodige te zorgen. Met de nieuwe bouwplannen beoogt men beter aan de infrastructurele eisen tegemoet te komen.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk is globaal genomen onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen.

Voor expressie en huishoudkunde is de evaluatie hoofdzakelijk gericht op de vier generieke competenties. De leerplandoelen voor expressie en huishoudkunde worden niet expliciet beoordeeld. Het resultaat geeft dan ook geen indicatie van de mate waarin deze doelstellingen al dan niet bereikt zijn. Hierdoor is de evaluatie onvoldoende valide.

Zelfreflectie en peerevaluatie vormen consequent de basis van de evaluatiepraktijk. Leerlingen leren systematisch hun sterke punten en werkpunten in kaart te brengen en hun handelen bij te sturen.

De leerlingenevaluatie voor sociale wetenschappen is onvoldoende valide. In de tweede graad weerspiegelen de lacunes in het aanbod zich ook in de leerlingenevaluatie. De toetsen en examens peilen hoofdzakelijk naar kennis en relatief eenvoudige toepassingen. Hoewel het leerplan aangeeft een minder belangrijke plaats toe te kennen aan het kunnen reproduceren van op zichzelf staande concepten, zijn toepassingsvragen uitgaande van contextmateriaal schaars. De toetsing van vaardigheden komt slechts beperkt op een valide wijze aan bod. De vragen zijn bovendien niet altijd eenduidig te begrijpen. In de derde graad evalueren slechts enkele toetsen en taken het dagelijks werk, waardoor de evaluatiepraktijk onvoldoende representatief is voor het geheel van de leerplandoelen. De toetsen en examens kennen wel een meer toepassingsgerichte uitwerking. De evaluatie geeft weinig indicatie over oefening en verwerving van de vaardigheden.

De geïntegreerde proef (GIP) behelst een studie, een praktische opdracht en een presentatie rond een afgesproken thema. De GIP is opgevat als een doorslag van een 'integrale opdracht' waarin de vier componenten aan bod komen. De opdrachten sluiten nauw aan bij het studieprofiel. De richtlijnen, verwachtingen en beoordelingscriteria zijn transparant weergegeven in een handleiding. De evaluatiepraktijk omvat een evenredige proces- en productbeoordeling die gebaseerd is op de vier competenties. Hierbij gaat veel aandacht uit naar tussentijdse reflectie en feedback.

Rapporteringspraktijk
Transparantie
Leerondersteunend

De rapportering van de leerprestaties ten aanzien van de werkvorm 'integrale opdrachten' gebeurt via een aparte bijlage bij het rapport. De vakgroep focust hierbij op de competenties die transparant in kaart worden gebracht. De communicatie over de realisatie van de leerplandoelen voor expressie en huishoudkunde is zeer beperkt.

Voor opvoedkunde dient een score op het rapport een beeld te geven over de leervorderingen.

De toegevoegde commentaren bevatten weinig diagnostische of remediërende informatie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Veel aandacht gaat uit naar de voorbereiding en begeleiding van de integrale opdrachten. Het lerarenteam onderbouwt het leerproces met zorgvuldig samengestelde opdrachtenbrieven. Die bevatten een duidelijke en gelijkgerichte omschrijving van de doelen en verwachtingen ten aanzien van de (deel)opdrachten. Ze bieden de leerlingen een goede leidraad bij het leren zelfstandig uitvoeren van de opdrachten. De leraren ondersteunen de leerlingen goed in hun leer- en ontwikkelingsproces. Ze maken gebruik van eigentijdse en gevarieerde werkvormen om de leerlingen uit te dagen en hen te laten groeien in competentie. Zelfreflectiemomenten maken een vast onderdeel uit bij de integrale opdrachten. Het systeem voorziet verder in een gerichte feedback vanuit verschillende invalshoeken, zodat vlot kan ingespeeld worden op individuele noden.

Het team onderneemt inspanningen om relevante studiebezoeken in te plannen, waardoor de actualiteitswaarde van het curriculum verhoogt.

De lessen voor opvoedkunde verlopen eveneens op een gestructureerde wijze. Er heerst bovendien een taakgerichte en gemoedelijke sfeer. De omgang met de leerlingen is constructief en bemoedigend. Leerlingen met vragen kunnen rekenen op ondersteuning. In de tweede graad werkt men hoofdzakelijk leerboekgericht. Toepassingen en een aanpak van de lessen via begeleide opdrachten blijven beperkt. Hierdoor missen de leerlingen kansen om de leerinhouden te verwerken, uit te diepen, in te oefenen en ze bijgevolg op een hoger beheersingsniveau te realiseren. In de derde graad ontwikkelt men volop studiemateriaal om de leerlingen aan te zetten tot onder meer interpreteren, analyseren en onderzoeken.

3.1.1.5 Nederlands in tso derde graad (leerplan 2006/008)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerplancomponenten taalvaardigheid, taalbeschouwing en literatuur komen voldoende aan bod in het onderwijs- en leerproces. Het hoofddaccent ligt op de ontwikkeling van de taalvaardigheden en strategieën. De leerlingen krijgen taaltaken, brengen presentaties en voeren creatieve opdrachten uit, zowel individueel als in groepsverband. Er is vooral in Handel en Sociale en technische wetenschappen aandacht voor inkleuring naar de specificiteit van de studierichting. Daarnaast is er aandacht voor horizontale samenhang met andere vakken van de basisvorming.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De uitgangspunten van het competentie leren zoals geëxpliciteerd in de concepttekst van het leerplan worden nog niet volledig gevolgd. Er zijn aanzetten om de component taalbeschouwing op te vatten als de onderbouwing van de vaardigheden en als de reflectie op eigen en andermans taalgebruik en op het taalsysteem. De realisatie van de component literatuur is overwegend gericht op de ontwikkeling van de literaire competentie. Van de tekstervaring van de leerlingen wordt niet systematisch uitgegaan. Er wordt voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. ICT wordt voldoende en zinvol geïntegreerd in de lespraktijk.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is representatief voor de leerplancomponenten en er is meestal een geproportioneerde puntenverdeling. Wat de receptieve vaardigheden betreft, is de vraagstelling in de examentoesing te weinig gesitueerd op het structurerende niveau. Leesvaardigheid is vaak beperkt tot verklarend en begrijpend lezen, zelfs nog op het niveau van het lexicon. Bij sommige criteria, zoals antwoorden in volzinnen, kunnen in deze context vraagtekens worden geplaatst. Ook voor luistervaardigheid is de vraagstelling te weinig uitdagend, zeker als het gaat om multiplechoicevragen. De afleiders zijn weinig doordacht. De vraagstelling voor de component literatuur is gedeeltelijk reproductief en is weinig gedifferentieerd ten aanzien van de respectieve studierichtingen. Zeker voor de 'c-richting' Elektriciteit-elektronica wordt te weinig uitgegaan van en ingespeeld op de concrete leeservaring van de leerlingen. Er is hergebruik van examenvragen, waardoor hun validiteit in het gedrang kan komen.

Leerbegeleiding Naast het leergesprek worden activerende werkvormen in praktijk gebracht. Het klassenmanagement is professioneel en is didactisch verantwoord. Het leerproces verloopt gestructureerd. In het eindjaar worden begeleidende en ondersteunende initiatieven genomen voor de uitwerking van de geïntegreerde proef.

*Preventief
Curatief*

Deskundigheidsbevordering Er is een zekere knowhow die wordt ingezet voor de bevordering van het competentieontwikkellend leren. Voor de evaluatie dringt verdere professionalisering zich op.

Vorming

3.1.1.6 Nederlands in bso derde graad (leerplan 2006/020)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden niet in voldoende mate gerealiseerd. De leerlingenevaluatie beantwoordt onvoldoende aan het leerplanconcept.

Onderwijsaanbod De vijf vaardigheden - luisteren, spreken, lezen, schrijven en kijken - worden ontwikkeld aan de hand van een aanbod dat geregeld wordt ingekleurd met teksten en leerinhouden die verband houden met de specificiteit van de studierichtingen. Leerlingen leren informatie te halen uit gesproken en geschreven teksten, kritisch om te gaan met mondelinge en schriftelijke informatie en hoofd- van bijzaken te onderscheiden. De kritische omgang met beelden en beeldtaal wordt ontwikkeld. Er is een gevarieerd gamma van tekstsoorten, waaronder teksten die zich lenen tot genietend luisteren en lezen. De leerlingen worden ook tot creatief schrijven aangezet. De mondelinge en de schriftelijke sollicitatie wordt in voldoende mate getraind. De vaardigheidstraining in het algemeen gaat echter niet systematisch gepaard met de ontwikkeling van het reflectievermogen en van taalverwervingsstrategieën: hoewel 'taalbeschouwing' niet voorkomt in het leerplan, voert de vakgroep die component in, zonder voldoende rekening te houden met het functionaliteitsprincipe. Het gaat vaak om invuldidactiek met betrekking tot spelling, woordenschat en spraakkunstige leerinhouden, los van het actieve taalgebruik van de leerlingen zelf (zie verder onder Evaluatiepraktijk).

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Er wordt voldaan aan de minimale materiële leerplanvereisten. De accommodatie is voldoende leerkrachtig.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De leerlingenevaluatie bestaat uit de toetsing van het dagelijks werk en examens. De titularissen zijn het erover eens dat 'taalbeschouwing' een groot puntengewicht moet krijgen, in een geval zelfs een groter puntengewicht dan dat voor de communicatieve vaardigheden. Ook voor de vaardigheden zijn er leraargebonden verschillen in de puntenverdeling, zodat een gelijkgerichte visie op onder meer de verhouding tussen de receptieve en productieve vaardigheden ontbreekt. Leraargebonden wordt bovendien de score voor 'dictee' mee verrekend in de globale score voor de vaardigheden. Sommige opdrachten roepen zowel qua inhoud als qua opbouw en kadering in het geheel van de toetsing vragen op. Zo krijgen leerlingen die het verschil niet kennen tussen de vormen 'u' en 'uw' herhaaldelijk de kans in de fout te gaan, zonder dat er garantie is dat hun inzicht daardoor vergroot. Voor dezelfde fout of hetzelfde soort fout verliezen ze een gecumuleerd aantal punten. Merkwaardig is dat communicatieve vaardigheden voorafgaand aan taalbeschouwing worden getoetst. Het concrete taalgebruik van de leerlingen vormt met andere woorden niet het uitgangspunt van de reflectie op de taalsystematiek.

De ontwikkelde beoordelingsformats voor lezen, schrijven en spreken missen grotendeels hun doel, omdat de beoordelingscriteria niet verwijzen naar de doelstellingen die de leerlingen moeten bereiken. Sommige luisteroefeningen die met multiplechoicevragen worden getoetst, zijn te weinig uitdagend en niet valide.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leerbegeleiding is nauw verbonden met de curriculumrealisatie, waarin de ontwikkeling van strategisch denken en handelen een prominente plaats inneemt. De leerlingen worden algemeen goed ondersteund, al worden niet alle kansen te baat genomen om hun communicatieve vermogens en weerbaarheid te trainen, zoals bleek uit de individuele oefening met het Europees aanrijdingsformulier in het teken van de verkeerseducatie.

Door de overwegend theoretische en deductieve aanpak van taalbeschouwelijke inhouden laat men kansen liggen om de leerplandoelstellingen leren leren systematisch te integreren in het leerproces en het zo ook structureel te ondersteunen.

Deskundigheidsbevordering
Vorming

Intervisie dringt zich op voor een meer gelijkgerichte aanpak van de realisatie en van de evaluatie. Bij de doelgerichte opbouw van het curriculum Nederlands gaat het om een gezamenlijke en graadoverstijgende verantwoordelijkheid.

3.1.1.7 Elektriciteit in bso derde graad in de studierichting Elektrische installaties (leerplan 2011/036)

Voldoet niet

De verschillende leerplandoelstellingen worden niet evenwichtig en niet in samenhang conform het leerplan aangeboden. De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het erkenningsonderzoek is gebaseerd op het leerplan 2011/036 dat momenteel enkel nog van kracht is in het tweede leerjaar van de derde graad. Vanaf september is in het eerste leerjaar het leerplan 2013/017 ingevoerd. Gezien het tijdstip van de doorlichting is het te vroeg om over de toepassing ervan conclusies te formuleren.

De leerplandoelen zijn geclusterd in verschillende deelvakken. Door sterk vast te houden aan dit concept laten de leraren de geïntegreerde aanpak aan zich voorbijgaan. De leerplandoelstellingen worden dan ook niet in samenhang en niet evenwichtig aangeboden conform de leerplanvisie. Zo is technisch tekenen nog niet opgevat als link tussen de technische en praktische vaardigheden. De visie dat het theoretisch aanbod dient te gebeuren vanuit het proefondervindelijk waarnemen heeft evenmin al ingang gevonden in de lespraktijk.

In de ingerichte vakken komen heel wat doelstellingen veel te diepgaand en te theoretisch aan bod. Het bereikte niveau bij de leerlingen ligt hierdoor hoger dan wat het leerplan vereist. Dat kan problemen geven bij heroriëntering van leerlingen.

De leraren benaderen de leerplandoelstellingen betreffende elektrische verwarming en communicatie- en domotica-oplossingen vanuit het 'residentieel' in plaats van het 'industriële en tertiair' kader. De doelstellingen betreffende het opwekken, transport en verdelen van energie komen maar deels aan bod net zoals alternatieve energie. De doelstellingen betreffende transformatoren daarentegen komen herhaaldelijk met wisselende diepgang aan bod. De GIP en stage zijn kwaliteitsvol en aangepast aan het niveau van de studierichting.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De studierichting beschikt over vaklokalen en werkplaatsen die uitgerust zijn met de minimale materiële leermiddelen om geïntegreerd lesgeven mogelijk te maken. De beschikbare oppervlakte van de werkplaats voldoet maar nipt. Ook de nodige ICT-uitrusting tot geïntegreerd lesgeven is aanwezig, maar de leerlingen maken hiervan nog weinig gebruik. De leerlingen gebruiken een niet-afgeschermd kolomboormachine en stekkersnoeren die niet aangepast zijn aan de huidige veiligheidsnormen. Gezien de Veiligheid Checklist Aannemers opleiding (VCA-opleiding) die de leerlingen volgen, is dat alvast geen voorbeeld van goede praktijk.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is nog weinig geïntegreerd in het onderwijsproces. De leraren zien evaluatie hiervoor nog te sterk als een afzonderlijke activiteit in plaats van een progressief leermoment. Dat is merkbaar in de evaluatiepraktijk, die voornamelijk uit productevaluatie bestaat en minder uit procesevaluatie. Voor de praktische realisaties ontbreken de criteria voor een eenduidige evaluatie. Ook zelfevaluatie heeft nog geen ingang gevonden. De einddoelstelling dat de leerling door zelfevaluatie zijn handelen leert bij te sturen om te komen tot kwaliteitsverbetering, is dan ook weinig merkbaar in de evaluatiepraktijk. De evaluatie van de technische vakken beperkt zich tot reproductie van kennis via toetsen en examens. De opdrachten en vraagstelling zijn niet afgestemd op het verwachte beheersingsniveau. Heel wat vragen bestaan uit berekeningen, terwijl het leerplan hiervan totaal afziet. Bovendien worden sommige vaardigheden theoretisch bevraagd. Hoewel de GIP kwaliteitsvol is, evalueren de leraren nog te weinig procesgericht. Overleg binnen de vakgroep dringt zich dan ook op om de evaluatiepraktijk gelijkgericht bij te sturen.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leraren begeleiden de leerlingen op een degelijke wijze tijdens de uitvoering van hun werkopdrachten. Regelmatig krijgen de leerlingen passende feedback, waardoor de lessen in een aangenaam en constructief leef- en leerklimaat verlopen. De zorg voor het voeren van een talenbeleid vormt echter geen structureel aandachtspunt. Hierdoor krijgen leerlingen met taalachterstand nog onvoldoende ondersteuning. Het lesmateriaal bestaat uit zelf opgestelde deelcursussen. Die zijn echter veel te theoretisch en veeleer bestemd voor gebruik in het tso. Bovendien zijn de cursussen niet opgesteld volgens de leerplanvisie: het technisch-technologisch proces met de noodzakelijke integratie van theorie en praktijk is in de structuur niet terug te vinden.
Deskundigheidsbevordering <i>Vorming</i>	De leraren volgen hoofdzakelijk vakgebonden nascholingen, die de collega's onder elkaar multipliceren. Pedagogisch-didactische nascholingen zijn veeleer beperkt, terwijl net een grote nood bestaat aan navorming over geïntegreerd werken en evalueren ter ondersteuning van het onderwijsleerproces.

3.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De visie sluit perfect aan bij het opvoedingsproject van de school. Zo komt de individuele respectvolle omgang met de leerlingen sterk naar voor. De werkgroep maakte een grondige inventarisatie van de VOET binnen projecten, vakken en andere initiatieven. Hieruit distilleerde de school enkele hiaten. Binnen het klasgebeuren wordt aanvullend gewerkt aan de VOET op initiatief van de individuele leraar.
Doelgerichtheid	
Ondersteuning	De organisatie en coördinatie van de VOET-werking zijn in handen van een werkgroep. Die creëert een draagvlak voor de informatieverzameling over activiteiten van het schoolteam. Hierbij probeert ze de leraren zoveel mogelijk te sensibiliseren en te ondersteunen bij de uitwerking van activiteiten. Hoewel de documenten aantonen dat de leraren binnen de vakken meewerken, zijn ze echter niet allen overtuigde medestanders. De school opteert ervoor steeds projecten te kiezen die voor een grote groep leerlingen toegankelijk zijn, wat kostenbesparend werkt. De communicatie over de VOET-werking verloopt via de vakgroepen en naar aanleiding van voorstellingen op personeelsvergaderingen.
Doeltreffendheid	De evaluatie heeft betrekking op verscheidene aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot duidelijke conclusies en bijsturingen van projecten of activiteiten. Uit de analyse blijkt een goede dekkingsgraad en diepgang in het nastreven van de VOET. Het geregeld evalueren en bijsturen van de activiteiten heeft tot een kwaliteitsverbetering van het aanbod geleid.
Ontwikkeling	Het schoolteam werd van bij de start grondig geïnformeerd over de nieuwe VOET en ondersteund bij het uitwerken van een efficiënte registratieprocedure. De school heeft hiervoor een beroep gedaan op de pedagogische begeleidingsdienst.
Uitvoering	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Door de verwevenheid met het pedagogisch project werd op deze context, van bij de start van de nieuwe VOET, sterk ingezet. Om haar democratische manier van werken kracht bij te zetten heeft de school hiervoor haar leerlingenraad meer inspraak gegeven. Tal van projecten en vakken leveren een belangrijke bijdrage aan deze context. Het bereik en de diepgang waarmee het schoolteam deze context aanbiedt, zijn dan ook een voorbeeld van goede praktijk.
Politiek-juridische samenleving	
Socioculturele samenleving	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De verschillende aspecten van de context komen via aangepast lesmateriaal, culturele initiatieven, extramurale activiteiten en projecten aan bod.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst en de externe dienst, blijkt dat er enkele tekorten werden opgemerkt op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en gezondheid en hygiëne. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. Wat nog moet verbeteren, is in de planning voorzien en wordt in afwachting van de realisatie van de verbeteractie door de school aangepakt via organisatorische maatregelen en kleinere werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	neen
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	neen
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	neen
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Op beleidsniveau is nog geen visie op de evaluatie- en rapporteringspraktijk uitgeschreven. De schoolvisie is in ontwikkeling en zal vorm krijgen in de loop van dit schooljaar. Voorlopig liggen op schoolniveau alleen afspraken over organisatorische aspecten vast. Sommige vakgroepen hebben afspraken over de inhoud en vorm van de evaluatie, over beoordelingscriteria en de manier van rapporteren, maar dat is geen schoolbreed gegeven.

Leraargebonden zijn er aanzetten om de evaluatiepraktijk meer af te stemmen op de eigentijdse leerplannen, waarin kennis op zich geen prominente plaats meer krijgt, maar competentieontwikkend leren, vaardigheids- en attitudeontwikkeling meer en meer op het voorplan zijn gekomen.

De geïntegreerde proef op zich is kwaliteitsvol, maar wordt nog te weinig procesgericht geëvalueerd. Voor projecten die in sommige vakken worden opgezet en uitgewerkt, wordt zowel proces- als productevaluatie gehanteerd.

Ondersteuning Schoolbreed wordt de evaluatiepraktijk nog niet expliciet en systematisch verbonden met de leerbegeleiding en -ondersteuning, waaraan de meeste leerlingen voor hun persoonlijkheidsontwikkeling, sociale vorming, algemene en specifieke vorming nood hebben.

Beginnende leraren kunnen voor overleg en ondersteuning een beroep doen op hun vakgroep. De ondersteuning is beperkt tot het doorgeven van informatie en tot ervaringsuitwisseling. Een dynamiserend beleid van intervisie, collegiale consultatie, doelgerichte multiplicatie en implementatie van gevolgde nascholingen is er nog niet.

Doeltreffendheid Algemeen is de evaluatie overwegend traditioneel en kennisgericht. De vraagstelling is vaak theoretisch en reproductief. De leerlingenevaluatie wordt met andere woorden te weinig aangezien als een hefboom om - in samenhang met de leerbegeleiding en de vakoverschrijdende eindtermen leren leren - leerlingen tot meer autonomie en zelfsturing te brengen. In de praktijk krijgt de productevaluatie meestal voorrang op de procesevaluatie, zodat de leerlingenevaluatie algemeen te weinig in het leerproces geïntegreerd is. In de examens is de vraagstelling weinig doelgericht, omdat ze te veel formatieve en reproductieve elementen bevat die op zich niet indicatief zijn voor de hogere verwerkings- en beheersingsniveaus. Er is weinig gelijkgerichtheid wat puntenverdeling en puntengewichten betreft. Het gebruik van evaluatiecriteria is uiteenlopend. In een aantal gevallen staan de evaluatiecriteria los van de eigenlijke leerplandoelstellingen, wat vragen oproept bij de validiteit van de vraagstelling.

Ontwikkeling De school heeft voorlopig te weinig initiatieven genomen om de deskundigheid van de teamleden op het vlak van de evaluatiepraktijk verder te ontwikkelen. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat de ontwikkelingsdynamiek nog beperkt is.

4.2 Rapporteringspraktijk

De rapportcommentaren zijn heel summier. Er wordt vooral melding van algemene attituden gemaakt. Uitzonderlijk worden voor enkele vakken leertekorten concreet benoemd en afgebakend, soms met een verwijzing naar een passende remediëring.

De B- en de C-attesteringen worden summier gemotiveerd. De motiveringen zijn weinig gepersonaliseerd.

Met betrekking tot uitgestelde beslissingen en bijkomende proeven handelt de school conform de geest van de regelgeving. In het schoolreglement zijn echter geen bepalingen met betrekking tot de uitgestelde beslissingen en bijkomende proeven opgenomen. De bepalingen met betrekking tot het evaluatiestelsel zijn te beperkt en de vermelding van remediëringsmaatregelen ontbreekt.

In de leerlingenrapporten van vorig schooljaar is bedrijfsbeheer opgenomen tussen de 'richtingsvakken'. De score daarvoor wordt ten onrechte verrekend in de algemene score voor de specifieke vakken.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De algemene en dagelijkse leiding berust bij de directeur. Het leiderschap is vooral gericht op het uitbouwen van het schoolbeleid, de dagelijkse aansturing van de schoolorganisatie en het personeel en de vormgeving van efficiënte communicatiekanalen. Het beleidsmatig aansturen, opvolgen en bijsturen van de onderwijskundige processen vergen nog verdere uitwerking. Door de kleinschaligheid zijn er nauwelijks medeverantwoordelijken die het beleid in verschillende onderdelen van de schoolwerking kunnen bijstaan. De technisch adviseur-coördinator en ICT-coördinator nemen voornamelijk verantwoordelijkheden op m.b.t. technische en organisatorische aspecten van de schoolwerking. De vakgroepcoördinatoren zijn meer het aanspreekpunt voor de leerplanrealisatie. Voor de pedagogisch-didactische aansturing en opvolging van de vakgroepen is een positieve ontwikkeling ingezet. Die mist echter nog doelgerichtheid, waardoor op het vlak van de vakgroepwerking verschillende snelheden ontstaan.

De schoolleiding moedigt nieuwe initiatieven aan, staat open voor de inbreng van het korps en is vlot aanspreekbaar voor leraren, leerlingen en ouders. Ze hanteert een waarderende omgangsstijl die uitnodigt tot engagement.

Het schoolbestuur staat de school bij door een aantal logistieke, technische en administratieve beheerstaken over te nemen. De scholengemeenschap biedt ondersteuning door het organiseren van werkgroepen en intervisieplatformen die bijdragen tot een betere schoolwerking.

Visieontwikkeling Het GITO profileert zich als een kleinschalige school waar een familiale sfeer heerst en waar aandacht voor elke individuele leerling is. De algemene schoolvisie stelt dan ook de leerling centraal en steunt op drie pijlers: een hoog welbevinden, een brede persoonlijkheidsvorming en een degelijke technische opleiding. De school wil haar leerlingen oriënteren in de maatschappij en hen daarvoor de nodige competenties en leefhouding aanreiken. De algemene visie wordt geconcretiseerd in een aantal specifieke visieteksten over bepaalde aspecten van de beleidsvoering en in (langetermijn)plannen waarin strategische doelen, operationele doelen en concrete acties zijn uitgewerkt. Enkele deelvisies en -plannen zijn nog in ontwikkeling. De veranderingen en vernieuwingen die de laatste jaren zijn geïntroduceerd, kwamen door de betrokkenheid van het korps geleidelijk tot stand. Toch missen de genomen initiatieven soms hun effect. In sommige vakgroepen werken individualisme en behoudsgezinde reflexen nog remmend op de schoolontwikkeling. In deze optiek zijn het gemeenschappelijke overleg en het werken aan de groepssfeer niet zonder betekenis (zie Besluitvorming).

Besluitvorming De schoolleiding communiceert en onderhandelt over beleidsaspecten in de wettelijke organen. Om het beleid vorm te geven doet zij een beroep op interne overleg- en informatiestructuren. Ze streeft hierbij naar een goed evenwicht tussen een top-down- en een bottom-upbenadering. De directieraad, waarin de vertegenwoordigers van de vakgroepen zetelen, is een belangrijk overlegorgaan om tot vernieuwing en bijsturing van het schoolbeleid te komen. Hij fungeert als denktank en klankbord i.v.m. pedagogische, organisatorische en veiligheidsaspecten van de schoolwerking en dient de communicatie tussen directie en personeel te faciliteren. Dit overlegplatform biedt kansen om de

transparantie van de besluitvorming te verhogen, om de betrokkenheid van het korps te bevorderen, om de gelijkgerichtheid te toetsen en om de samenhang tussen initiatieven te stimuleren. Het genereert ten aanzien van de gezamenlijke doelgerichtheid echter niet altijd het beoogde rendement. Een aantal werkgroepen werken mee aan de besluitvorming en sturen op een aantal vlakken de realisatie aan. De personeelsvergaderingen en pedagogische studiedagen moeten ertoe bijdragen dat elk personeelslid voldoende kansen krijgt tot formele participatie. Verder ondersteunen het digitaal schoolplatform, valven en mededelingen via e-mail de interne communicatiestroom. Om de betrokkenheid van de personeelsleden te verbeteren, onderneemt de directie teambuildinginitiatieven. De school kan doorgaans rekenen op een taakgericht en geëngageerd personeelsteam en een goed werkende leerlingenraad. Het ondersteunende netwerk en het collegiaal werkklimaat dragen bij tot een aangename en gestructureerde leer- en leefomgeving in de school.

Kwaliteitszorg Door het organiseren van activiteiten van sociale, culturele en sportieve aard stelt het GITO zich op als een brede en open school. Zo tracht ze zich positief in de belangstelling te plaatsen en haar imago voortdurend bij te sturen.

De school levert inspanningen om een zicht te krijgen op haar werking en op het rendement van allerlei acties. Zij neemt hiertoe deel aan onderzoeken van externe instanties en analyseert de evaluatiegegevens. De conclusies worden ingebed in beleidsplannen en omgezet in meetbare doelen die tot concrete verbeterinitiatieven op school-, leraren en leerlingenniveau moeten leiden. Ook schoolintern verzamelt men een aantal gegevens over verschillende input-, proces- en outputaspecten van de schoolwerking. Deze gegevens worden echter nog weinig benut als opstap voor verbetertrajecten.

Het schoolbeleid beseft dat de school nog voor een reeks knelpunten staat. Via diverse kanalen probeert de schoolleiding in te spelen op specifieke probleemsituaties, de didactiek te innoveren en het welbevinden van de leerlingen te verhogen. Ongeacht de doelgerichte werking van sommige overlegfora, wordt weinig gereflecteerd over de eigen aanpak. Kwaliteitszorg is veeleer impliciet aanwezig en leidt nog niet tot systematische kwaliteitsverbetering. De school ervaart zelf de nood aan professionalisering en aan de uitwerking van zelfevaluatie-instrumenten. De directie geeft dan ook prioriteit aan de ontwikkeling van beleids- en actieplannen om een cyclisch kwaliteitszorgsysteem aan de gang te brengen.

Talenbeleid Op grond van het hoge percentage leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands rekent de school de doelgerichte aanpak van het talenbeleid tot haar topprioriteiten. Zij is gemotiveerd door het inzicht dat een doelgericht talenbeleid van groot belang is voor de curriculumrealisatie in het algemeen. De schoolleiding zet sterk in op de schoolbrede gedragenheid van het talenbeleid en voorziet in structurele ondersteuning, in samenhang met het GOK-beleid. Sommige werkpunten die vanuit het erkenningsonderzoek naar voren komen, zoals de systematische screening van leraren- en leerlingendocumenten op correct en transparant taalgebruik, wijzen erop dat de opvolging nog niet optimaal is.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aangename en gestructureerde leer- en leefklimaat .
- De taakbetrokkenheid en het engagement van een aantal personeelsleden.
- De materiële ondersteuning van de leerplanrealisatie in de studierichting Elektrische installaties.

Wat betreft het algemeen beleid

- De explicitering van de schoolvisie in strategische en operationele doelen en concrete acties.
- Het participatief beleid.
- De permanente inzet voor het leerlinggerichte schoolklimaat
- De acties ter bevordering van de positieve uitstraling van de school.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het nastreven van de leerplandoelstellingen voor techniek in de eerste graad eerste leerjaar B.
- De leerplangerichtheid.
- De integratie van theorie en praktijk in de leerplanrealisatie in een aantal vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De implementatie van vernieuwingsprocessen.
- De implementatie van activerende werkvormen conform de vereisten in de leerplannen.
- De leerlingenevaluatie.
- De motivering van de studiebekrachtiging.

Wat betreft het algemeen beleid

- De gezamenlijke doelgerichtheid.
- De doelgerichte aansturing en opvolging van de vakgroepwerking.
- De verdere ontwikkeling van de interne kwaliteitszorg.
- De doelgerichte implementatie van een schoolbreed talenbeleid.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Nederlands in de eerste graad A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor Nederlands in bso derde graad (III 1,2).
- De leerplanrealisatie voor expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso tweede graad Sociale en technische wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor expressie, huishoudkunde en opvoedkunde in tso derde graad Sociale en technische wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor elektriciteit in bso derde graad Elektrische installaties.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'
- omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	Nederlands	
Graad 1 Handel	Nederlands	
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	Nederlands	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Nederlands	
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde
Graad 3 BSO Kantoor	Nederlands	
Graad 3 BSO Elektrische installaties	Nederlands	elektriciteit
Graad 3 BSO Verzorging	Nederlands	
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen		expressie, huishoudkunde, opvoedkunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **11-11-2016** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Martine Zaman de inspecteur-verslaggever	Marleen Van Meerbeek de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	